

ДІЙОВІ ОСОБИ

Ескал, герцог Веронський.

Парис, молодий патрицій, родич герцогів.

Монтеккі
Капулетті

} голови двох ворожих родин.

Дядько Капулетті, стара людина.

Ромео, син Монтеккі.

Меркуціо, родич герцогів і друг Ромео.

Бенволіо, небіж Монтеккі й також друг Ромео.

Тибальдо, небіж дружини Капулетті.

Отець Лоренцо, францисканський чернець, священик.

Брат Джованні, чернець того самого закону.

Балдасаро, слуга Ромео.

Абрамо, слуга Монтеккі.

Сансоне,
Грегоріо,
Петро,

} слуги Капулетті.

Аптекарь.

Троє музик.

Хор.

Хлопець.

Офіцер.

Паж Парисів.

Синьйора Монтеккі.

Синьйора Капулетті.

Джульєтта, донька Капулетті.

Мамка Джульєтти.

Міщани веронські; родичі й родички обох родин, маски, сторожі, вартові й прибічники герцога.

Сцена більшої частини драми — у Вероні, а раз, у п'ятій дії, у Мантуї.

ПРОЛОГ

В розкішній Вероні, де ця відбувається дія,
Дві рівно поважні родини, підпавши злобі,
Змагалися здавна в запеклій, тяжкій боротьбі,
Аж доки не сталась жахливо-трагічна подія.

Під впливом зловісних планет, супротивних собі,
З утроб ворогів, де буяла жорстока стихія,
З'явилася пара коханків, прекрасних як мрія;
Але їх кохання пішло на поталу судьбі.

Всі люті пригоди тієї сумної любові,
Що жертвою впала ненависті впертих родин,
Обмивши їх згоду потоками чистої крові,

Ми маєм явити це протягом двох-трьох годин.
Як зволите пильно дивитись на зміну картин,
Ми вади свої надолужимо щирістю мови.

ДІЯ I

СЦЕНА 1

Громадський майдан.

Входять двоє слуг Капулетті: Сансоне і Грегоріо.

Сансоне

Даю слово, Грегоріо, не попустимо так себе допикати.

Грегоріо

Ні, ні, бо ми ж таки не печеня.

Сансоне

Я кажу, як розізлимося, то зараз до меча.

Грегоріо

Еге ж, та коли б ще не збувся плеча.

Сансоне

Я швидко рубону, як хто мене роздражнить.

Грегоріо

Тільки що не швидко тебе роздражниш.

Сансоне

І пес із Монтечиного дому мене роздражнить.

Грегоріо

Роздражнитись — розрухатись, а хоробра людина твердо стоїть. Отим же то й ти, скоро роздражнишся, то й рушиш навтьоки.

Сансоне

І пес із цього дому розрухає мене до стояння. Як забачу чоловіка чи жінку з Монтекків, то зіпрусь об мур і... ані руш!

Грегоріо

По цьому ж то й знати, що ти легкодухий раб, бо тільки легкодух тулиться до муру.

Сансоне

Правда. Жінки — сосуди скудельні, от їх і припирають до муру. Тому і я чоловіків із Монтечиного двору відпихатиму від муру, а дівчат припиратиму до муру.

Грегоріо

Сварка йде між нашими панами, а ми ж тільки їхні люди.

Сансоне

Все одно. Я буду тираном на власну руку. Воюючи з чоловіками, буду лютим до дівчат; стинатиму їм голови.

Грегоріо

Голови дівчатам?

Сансоне

Еге ж, дівочі голови з віночками, тобто їхнє дівоцтво: як хочеш розумій.

Грегоріо

Зрозуміє це той, кому дошкулять.

Сансоне

О, я доти їм дошкулятиму, докіль моєї снаги стояти; а це ж відомо всім, що з мене здоровий шмат м'яса.

Грегоріо

Добре, що не риби. А був би рибою, то була б із тебе тарануха. Ну, виймай же своє знаряддя: ось йде двоє Монтекківців.

Входять Абрамо та Балдасаро.

Сансоне

Ось моя зброя наголо. Зачепи, а я тебе заслоною ззаду.

Грегоріо

Як! Повернешся до мене задом та й навтьоки?

Сансоне

Не бійсь мене.

Грегоріо

Отакої! Мені тебе боятись!

Сансоне

Нехай право буде з нашого боку: нехай вони зачнуть.

Грегоріо

Я покажу їм дулю, йдучи мимо. Нехай думають про це, як хочуть,

Сансоне

Ні, як сміють. Буде їм сором, як таке стерплять.

Абрамо

Це ви показуєте дулю, добродію?

Сансоне

Я показую дулю, добродію.

Абрамо

Це ви нам показуєте дулю, добродію?

Сансоне *(стиха до Грегоріо)*

Чи з нашого боку буде право, як скажу: так?

Грегоріо

Ні.

Сансоне

Ні, добродію, я не вам показую дулю, добродію; а все-таки показую дулю, добродію!

Грегоріо

Ви робите зачіпку, добродію?

Абрамо

Зачіпку, добродію? Ні, добродію!

Сансоне

Коли робите, добродію, так ось я перед вами. Я служу такому ж, як і ви.

Абрамо

Та не ліпшому...

Сансоне

Згода, добродію.

Входить Бенволію.

Грегоріо *(стиха до Сансоне)*

Скажи, ліпшому. Он іде один із роду їхньої синьйори.

Сансоне

А вже ж, ліпшому.

Абрамо

Брешеш!

Сансоне

Виймайте ж мечі, коли ви не баби. Грегорію, згадай свої залізожерні вдари!

(Б'ються.)

Бенволію

Розчепіться, дурні! Мечі в піхви! Не тямите самі, що робите.

(Одбиває мечі.)

Входить Тибальдо.

Тибальдо

З нагим мечем серед бидлят безсердих?

Бенволію, ось смерть твоя, оглянься!

Бенволію

Я миролюб. Сховай меча у піхви

Або рубай, розчепимо цю челядь.

Тибальдо

Рубаючи, ти мириш? О, гидото!

Ненавиджу це слово, як Монтекків,

Як пекло. Боягузе, боронись!...

(Б'ються.)

Входять інші з обох домів і вмішуються до чвари;
тоді входять міщани з киями.

Міщани

Київ! Списів!.. А биймо враже панство!..
Смерть Капулетті!.. Всіх Монтекк до біса!

Входять Капулетті у нічній опанчі* та синьйора Капулетті.

Капулетті

Що це за гук? — А де мій меч, мій меч?

Синьйора Капулетті

Ціпок, ціпок! Про що меча гукати?

Капулетті

Меча, кажу! Прибіг старий Монтеккі,
Поблискує мечем нам на зневагу.

Входять Монтеккі та синьйора Монтеккі.

Монтеккі

Ти тут, паскудо! *(До жінки.)* Ні, мене не спиниш!

Синьйора Монтеккі

Не допущу до ворога й на крок!

Входить герцог із прибічниками.

Герцог

Бунтівники, ненавидники миру!
Сусідською плямуєтесь ви кров'ю,
Чи чуєте? Ви люди чи звірюки,
Що гасите свою погібну ярість,
Пускаючи із жил цівки червоні!

* Опанча — старовинний верхній одяг на кшталт широкого плаща.